

ספר בת עין

דרושים לפרשת ראה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וגו', את הברכה אשר תשמעו וגו' והקללה אם לא וגו'. ויש לדקדק ושאמר בתחלה 'ראה' לשון יחיד, ומסיים 'לפניכם' לשון רבים, והנה ליה

למימר 'ראו' לשון רבים. עוד אומרו אצל הברכה 'אשר', ואצל הקללה נאמר 'אם' לא תשמעו. גם לפרש מלת 'אנכי'. גם לפרש מה שדרשו רבותינו ז"ל (תענית ט.) עשר בשביל שתתעשר,

א. ואמר רבי יוחנן מאי דכתיב (דברים יד, כב) 'עשר תעשר', עשר בשביל שתתעשר, אשכחיה רבי

Humility leads to wealth and berachot.

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וגו', את הברכה אשר תשמעו וגו' והקללה אם לא וגו'.

"See that I am placing before you today a blessing... The blessing that you listen... the curse if you don't listen..." (Devarim 11:26-28)

ויש לדקדק שאמר בתחלה 'ראה' לשון יחיד, ומסיים 'לפניכם' לשון רבים, והנה ליה למימר 'ראו' לשון רבים.

One must be precise and wonder why the *pasuk* begins with *ראה*, "see," in the singular tense, but concludes with the phrase *לפניכם*, "before you," in plural tense. It should have stated *ראו* (see) in the plural tense, so that it would be consistent with the word *לפניכם*.

עוד אומרו אצל הברכה 'אשר', ואצל הקללה נאמר 'אם' לא תשמעו.

Furthermore, we need to understand why **regarding the blessing it states** that the blessing is "*that* you listen" (אשר), whereas **regarding the curse it states "if you don't listen"** (אם לא) (תשמעון)..."?

גם לפרש מלת 'אנכי'.

We must also explain the significance of the word *אנכי*, which means "I" in the words "I am placing in front of you a blessing and a curse." Why is the word *אנכי* specifically used to mean "I" when

'אֲנֹכִי' שֶׁשָּׁמְעוּ מִפִּי הַגְּבוּרָה (מכות כד.)
יְהֵא הַקִּיבוֹל שְׂכָר בְּעוֹלָם הַנֶּהָה הֵינּוּ
'הַיּוֹם', עַד כָּאן מֵאֲבִי זִלְלָה"ה². וְהֵנָּה
עַל יְדֵי בְּחִינַת עֲנוּהָ כְּשֶׁהָאָדָם מִשְׁפִּיל
אֶת עֲצָמוֹ בְּבְחִינַת אֲנֹכִי עֶפְרָא וְאֶפְרָע עַד

וּבְמִדְרָשׁ (תנחומא בפרשתן פי"ח) אֵיתָא עֶשְׂרִי
בְּשִׁבְלִי שֶׁתִּתְחַסֵּר, נוֹסָחָא אַחֲרֵינָא, בְּשִׁבְלִי
שְׁלָא תִתְחַסֵּר.

הֵנָּה שְׁמַעְתִּי מֵאֲבִי זִלְלָה"ה פִּירוּשׁ עַל
'רָאָה אֲנֹכִי', הֵינּוּ בְּשִׁבְלִי דִּיבּוּר 'אֲנֹכִי' שֶׁשָּׁמְעוּ מִפִּי

יוחנן לינוקא דריש לקיש אמר ליה אימא לי פסוקיך, אמר ליה עשר תעשר, אמר ליה ומאי עשר
תעשר אמר ליה עשר בשביל שתתעשר.

ב. וראה להלן ד"ה או יאמר אנכי שהביא רבינו דברי אביו באריכות: ושמעתי בשם אבי זללה"ה
שהקשה והא כתיב (ויקרא יט, יג) 'לא תלין פעולת שכיר', ותירץ שעל פי הדין (חו"מ סימן שלט

the word אני can also mean "I?"

גם לפרש מה שדרשו רבותינו ז"ל (תענית ט.)
עֶשְׂרִי בְּשִׁבְלִי שֶׁתִּתְחַסֵּר, וּבְמִדְרָשׁ (תנחומא
בפרשתן פי"ח) אֵיתָא עֶשְׂרִי בְּשִׁבְלִי שֶׁתִּתְחַסֵּר,
נוֹסָחָא אַחֲרֵינָא, בְּשִׁבְלִי שְׁלָא תִתְחַסֵּר.

Lastly, we must also expand upon the explanation of Chazal regarding the the Torah's imperative (Devarim 14:22) to give the ma'aser tithe (עשר תעשר), "tithe (your crops) so you will become wealthy." (Ta'anit 9a) Similarly, the Midrash (Tanchumah Re'eh 18) teaches "Tithe so you will not lack." Yet, according to another version of the Midrash: "Tithe so that you will lack." This also needs elucidation, for why would one separate ma'aser in order to become in need:

The Bat Ayin now begins to explain the significance of the word אנכי. אנכי stands for אלקיך ה' אנכי ה', the first of the Ten Commandments, which is the mitzvah of emunah (belief in Hashem). Reward in this world comes because of emunah.

הֵנָּה שְׁמַעְתִּי מֵאֲבִי זִלְלָה"ה פִּירוּשׁ עַל 'רָאָה
אֲנֹכִי', הֵינּוּ בְּשִׁבְלִי דִּיבּוּר 'אֲנֹכִי' שֶׁשָּׁמְעוּ מִפִּי
הַגְּבוּרָה (מכות כד.) יְהֵא הַקִּיבוֹל שְׂכָר בְּעוֹלָם
הַנֶּהָה

I heard from my father, of blessed memory, that the expression ראה אנכי means that because of the mitzvah to believe in Hashem that begins with the word אנכי, which we heard directly from the Almighty's mouth, we receive reward in this world. Reward is primarily reserved for Olam Habah. However, the reward for emunah is given even in this world. The Torah says נותן ראה אנכי (See that I am giving blessing before you today). This can be translated, "see to keep the mitzvah of אנכי, of emunah, and I will give you blessings today - in this world."

הֵינּוּ 'הַיּוֹם', עַד כָּאן מֵאֲבִי זִלְלָה"ה.

This is the emphasis of היום, "today," because the reward is here today, in this world. This was my father's explanation.

לו בְּעוֹלָם הַזֶּה, כְּדֵי לְהוֹרִישׁוֹ לְעוֹלָם
הַבָּא, כִּי יָפֶה שְׁעָה אַחַת קוֹרֶת רוּחַ
בְּעוֹלָם הַבָּא מְכַל חַיֵּי עוֹלָם הַזֶּה,
וּבְנוֹדָאֵי מָה טוֹב שְׂיִקְבֵּל עוֹנְשׁוֹ בְּעוֹלָם
הַזֶּה, וַיְהִיָּה נָקִי בְּעוֹלָם הַבָּא.

שְׂאִינוּ תוֹפֵס מְקוֹם אֲצֻלוֹ כָּלֵל, עַל יְדֵי
זֶה גַם הַקֶּבֶ"ה כְּבִיכּוֹל מְצַמֵּצִים אֶת
עַצְמוֹ לְהַשְׁפִּיעַ כָּל טוֹב בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְגַם
אֲפִילוֹ אִם חֵס וְשְׁלוֹם נִגְזְרָה אֵיזָה עוֹנֶשׁ
עַל הָאָדָם בְּעִבּוּר חֲטָאֵיו, גַּם כֵּן מְשַׁלֵּם

ס"ז) השוכר ע"י שליח אינו עובר, א"כ לפי זה שהתורה ניתנה ע"י משה אינו חייב על לא תלין. אמנם כל זה בשאר התורה, אבל אנכי ולא יהיה לך מפי הגבורה שמענו, ולא ע"י שליח, א"כ יהיה חייב בלא תלין, ועל זה אמר הכתוב 'ראה אנכי נותן' וגו', ר"ל אני נותן שכר בעבור אנכי שנתתי בעצמי, וחייב אני ליתן בעולם הזה, עכ"ד זלה"ה.

ג. אבות פ"ד מ"ז.

also alludes to humility. Thus, the Torah is saying ראה אנכי - "see to it to be humble" and I will give you blessing/reward in this world.

וְהִנֵּה עַל יְדֵי בְּחִינַת עֲנוּהַ כְּשֶׁהָאָדָם מְשַׁפִּיל
אֶת עַצְמוֹ בְּבָחִינַת אֲנֹכִי עֶפֶר וָאֶפֶר עַד שְׂאִינוּ
תוֹפֵס מְקוֹם אֲצֻלוֹ כָּלֵל, עַל יְדֵי זֶה גַם הַקֶּבֶ"ה
כְּבִיכּוֹל מְצַמֵּצִים אֶת עַצְמוֹ לְהַשְׁפִּיעַ כָּל טוֹב
בְּעוֹלָם הַזֶּה,

When one humbles himself like Avraham Avinu who said, "I am dirt and ashes" (Bereishit 18:27) until he doesn't consider himself an independent entity, the result is that Hakadosh Baruch Hu will make Himself small as well, so to speak, and bestow goodness to the world. Hashem's association with this world is an expression of His humility because Hashem is infinitely greater than the entire world. Therefore, when someone has humility Hashem acts with humility as well and "descends beneath His honor" to bestow kindness to the world.

Even punishments that are meted out in this world are a kindness, as they cleanse a person from sin.

וְגַם אֲפִילוֹ אִם חֵס וְשְׁלוֹם נִגְזְרָה אֵיזָה עוֹנֶשׁ עַל
הָאָדָם בְּעִבּוּר חֲטָאֵיו, גַּם כֵּן מְשַׁלֵּם לוֹ בְּעוֹלָם
הַזֶּה, כְּדֵי לְהוֹרִישׁוֹ לְעוֹלָם הַבָּא,

Even if it was decreed that one be punished because of his sins, *chaveshalom*, it is a form of kindness since he is punished in this world so he can inherit the future world.

כִּי יָפֶה שְׁעָה אַחַת קוֹרֶת רוּחַ בְּעוֹלָם הַבָּא מְכַל
חַיֵּי עוֹלָם הַזֶּה,

For "a moment of pleasure in the World to Come is better than the entire life in this world. (Avos 4:17) Therefore, when one is humble Hashem acts humbly as well and bestows goodness upon the world. Even punishment is a kindness to cleanse a person for the future world.

וּבְנוֹדָאֵי מָה טוֹב שְׂיִקְבֵּל עוֹנְשׁוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה,
וַיְהִיָּה נָקִי בְּעוֹלָם הַבָּא.

ברוך הוא. ועל זה רמזו חז"ל באמרום עשר בשביל שתתעשר, שלכאורה הוא פלא לעשר על מנת לקבל פרס, רק שזהו רשאי שירצה האדם לקבל פרס שיתעשר, בכדי שיהיה לו ריוח והרחבת הלב לעבודת הבורא ברוך הוא. ובמדרש איתא עשר בשביל שלא תתחסר, היינו שלא יחסר לו הפרנסה ולא יוכל לעבוד

אמנם צריך להבין מאי מעליותא בקיבול שְכָר בעולם הזה על דיבור 'אנכי', הלא מה טוב לקבל השְכָר בעולם הבא, עולם הקיים, ולא בעולם העובר. רק הענין הוא שצריכים דעה מיושבת לעבודת הבורא ברוך הוא, וצריך על כל פנים איזה קיבול שְכָר בעולם הזה, כדי שיהיה לו דעה מיושבת לעבודת הבורא

It is certainly good to receive one's punishment in this world and he will then be clean in *Olam Habah*.

אמנם צריך להבין מאי מעליותא בקיבול שְכָר בעולם הזה על דיבור 'אנכי',

However, we must understand of what benefit it is to receive reward for the commandment of אנכי (*emunah*) in this world.

הלא מה טוב לקבל השְכָר בעולם הבא, עולם הקיים, ולא בעולם העובר.

Wouldn't it be better to receive the reward in the future, eternal world rather than in this fleeting world? Why then does the Torah promise reward for acquiring and maintaining *emunah* in this world?

רק הענין הוא שצריכים דעה מיושבת לעבודת הבורא ברוך הוא,

The answer is that to serve Hashem one needs *yishuv hadaat*, peace of mind.

וצריך על כל פנים איזה קיבול שְכָר בעולם הזה, כדי שיהיה לו דעה מיושבת לעבודת הבורא ברוך הוא.

One needs to receive at least some amount of reward in this world so he can have peace of mind to serve the Creator.

ועל זה רמזו חז"ל באמרום עשר בשביל שתתעשר, שלכאורה הוא פלא לעשר על מנת לקבל פרס,

Chazal implied this when they said "Tithe so you will become wealthy" since it is surprising that he should tithe just to get rewarded. Generally, we are taught that we should serve Hashem out of love and not to gain reward! Why, then, would our sages instruct us to fulfill the mitzvah of ma'aser so that we will attain material wealth?

רק שזהו רשאי שירצה האדם לקבל פרס שיתעשר, בכדי שיהיה לו ריוח והרחבת הלב לעבודת הבורא ברוך הוא.

The answer is that a person is permitted to desire to become wealthy so he can have peace of mind for Hashem's service.

ובמדרש איתא עשר בשביל שלא תתחסר, היינו שלא יחסר לו הפרנסה ולא יוכל לעבוד את הבורא יתברך שמו חס ושלום,

תְּסִיחַ דַּעְתְּךָ מִדְּבוּר 'אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ',
שִׁיחָה תְּמִיד עָלֶיךָ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם,
וּבָזָה יִהְיֶה לוֹ בְּחִינַת 'אֲנֹכִי עֹפֵר וְאֹפֵר'
(בראשית יח, כז), בְּחִינַת 'אֲנֹכִי תוֹלַעַת
וְלֹא אִישׁ' (תהלים כב, ז), שֶׁהוּא בְּחִינַת
עֲנָוָה, וְעַל יְדֵי בְּחִינַת עֲנָוָה תִּמְשִׁיךְ עַל
הָעוֹלָם 'הַיּוֹם בִּרְכָּה', עַל הָעוֹלָם הַזֶּה

אֶת הַבוֹרָא יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ חַס וְשְׁלוֹם,
וְנוֹסְחָא אַחֲרֵינוּא בְּשִׁבְלִי שְׁתַּתְּחִסְר, הֵינְנו
שִׁיחָה לְבוֹ פְּנוּי שְׂיָבִין בְּעֲצָמוֹ חֲסִרוֹנוֹתָיו
וְשִׁפְלוּתוֹ.

וְזֶהוּ שְׁנַאמֵר 'רָאָה אֲנֹכִי', לְשׁוֹן יְחִיד,
פִּירוּשׁ שֶׁהִקְבָּה מְזַהֵיר לְכָל יְחִיד,
'רָאָה' שֶׁתִּזְהַר בְּבְחִינַת 'אֲנֹכִי', הֵינְנו שְׁלֹא

The Midrash states, "tithe so you won't lack." This means that you should tithe so that you will not lack *parnassah*. This is because when one lacks a proper livelihood he isn't able to serve Hashem with a clear mind, *chas veshalom*.

וְנוֹסְחָא אַחֲרֵינוּא בְּשִׁבְלִי שְׁתַּתְּחִסְר, הֵינְנו
שִׁיחָה לְבוֹ פְּנוּי שְׂיָבִין בְּעֲצָמוֹ חֲסִרוֹנוֹתָיו
וְשִׁפְלוּתוֹ.

A different version of the Midrash is, 'tithe so you will lack.' This means that one should tithe in order to be blessed with ample *parnassah* so he will have peace of mind for Hashem's service and he will then be able to discover what he lacks in himself - his faults and lowliness. In order to serve Hashem with humility, one needs peace of mind in order to contemplate and acknowledge his faults. This is implied by "tithe so you will lack," so you will have peace of mind to do a self-reckoning.

When the Torah says "ראה אנכי" it means to be careful to uphold the lessons implied by אנכי, which are *emunah* and humility.

וְזֶהוּ שְׁנַאמֵר 'רָאָה אֲנֹכִי', לְשׁוֹן יְחִיד, פִּירוּשׁ

שֶׁהִקְבָּה מְזַהֵיר לְכָל יְחִיד, 'רָאָה' שֶׁתִּזְהַר
בְּבְחִינַת 'אֲנֹכִי', הֵינְנו שְׁלֹא תְּסִיחַ דַּעְתְּךָ מִדְּבוּר
'אֲנֹכִי ה' אֱלֹהֶיךָ', שִׁיחָה תְּמִיד עָלֶיךָ עוֹל מַלְכוּת
שָׁמַיִם.

This is the reason it states ראה אנכי in the singular tense. If one would place a comma between the word ראה and the word אנכי, it would denote that Hakadosh Baruch Hu says to each individual ראה, "see" to be careful with אנכי, "that you shouldn't lose focus from the commandment of Kingship (acceptance of Hashem's authority) should always be on you.

וּבָזָה יִהְיֶה לוֹ בְּחִינַת 'אֲנֹכִי עֹפֵר וְאֹפֵר' (בראשית
יח, כז), בְּחִינַת 'אֲנֹכִי תוֹלַעַת וְלֹא אִישׁ' (תהלים
כב, ז), שֶׁהוּא בְּחִינַת עֲנָוָה,

Through this level of *emunah* you will experience the meaning of another two times that the expression אנכי is used - אנכי עפר ואפר - "I am earth and ashes," and אנכי תולעת ולא איש "I am a worm, and not a man" (*Tehillim* 22:7), since *emunah* will lead him to humility. These are both examples of humility. In the former, Avraham declares that he is likened to temporary and insignificant objects such as earth and ash, while in the latter David

בְּנוֹדָאֵי תוֹכֵל לְשִׁמוּעַ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת
בְּלֵב יִדְעָה מִיּוֹשֶׁבֶת, אָבֵל אָצֵל הַקְּלָלָה
נֶאֱמַר 'אֵם', לְשׁוֹן סִפְקָ.

דְּוֹקָא. 'אֲשֶׁר תִּשְׁמָעוּ', הֵינּוּ כְּדֵי שְׁתוֹכֵל
לְשִׁמוּעַ, וְלֹא נֶאֱמַר 'אֵם', לְשׁוֹן תְּנָאִי, כִּי
עַל יְדֵי בְּחִינַת אָנְכִי, בְּחִינַת שְׁפָלוּת הַנ"ל,

HaMelech compares himself to a lowly worm. In both instances the word אנכי is used to describe humility. One who maintains proper and constant emunah (symbolized by the word אנכי) will ultimately achieve humility, which is also symbolized by the word אנכי.

As a result of his humility there will be reward in this world.

וְעַל יְדֵי בְּחִינַת עֲנָה תִּמְשִׁיךְ עַל הָעוֹלָם הַיּוֹם
בְּרָכָה, עַל הָעוֹלָם הַזֶּה דְּוֹקָא.

Due to his achieving humility, one will expressly draw blessing down to the world, which is symbolized by the expression "היום ברכה", a blessing today. In the merit of his humility, Hashem will be humble with the world and bestow kindness upon it, היום, today. The *pasuk* begins in singular (ראה אנכי) because it tells each individual to serve Hashem with *emunah* and humility. Then it states "give to you" which is written in the plural tense because when one serves Hashem with humility, Hashem bestows kindness not only onto him, but also to the entire world.

'אֲשֶׁר תִּשְׁמָעוּ', הֵינּוּ כְּדֵי שְׁתוֹכֵל לְשִׁמוּעַ,

The next words of the *pasuk* are את the blessing **that you will listen,** because the purpose of the blessings is so that you will be able to listen to the Torah and serve

Hashem with serenity.

וְלֹא נֶאֱמַר 'אֵם', לְשׁוֹן תְּנָאִי,

It does not state that the blessing is **"if" (אם)**, which would be **a condition.** The *pasuk* does not say "the blessing will be if you listen. Rather, it says that the blessing will be (so) that you (will) listen. In other words, the blessing is intended to assist us to listen/observe the mitzvot.

כִּי עַל יְדֵי בְּחִינַת אָנְכִי, בְּחִינַת שְׁפָלוּת הַנ"ל,
בְּנוֹדָאֵי תוֹכֵל לְשִׁמוּעַ אֶת כָּל הַמִּצְוֹת בְּלֵב יִדְעָה
מִיּוֹשֶׁבֶת,

For through the humility symbolized by the word "אנכי," Hashem will bestow His blessings and everyone **will certainly be able to perform the mitzvot with peace of mind.**

אָבֵל אָצֵל הַקְּלָלָה נֶאֱמַר 'אֵם', לְשׁוֹן סִפְקָ.

However, regarding the curse it states "if" (אם), as there is a doubt whether he will be able to remain dedicated to Hashem's service despite the hardships that he will endure.

Concerning the words עשר תעשר, which literally mean that one must tithe his crops, the Bat Ayin explains that it also means to be humble. This is because the word עשר can also mean the number 10, which is represented by

וְזָהוּ עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר בְּשִׁבִּיל שְׁתַּתְּעֹשֶׂר, רָמְזוּ לְבַחֲיַת עֶשֶׂר, בְּחִיַּת יו"ד, שְׁמַרְמְזוּ לְבַחֲיַת עֲנָה, כְּדֹאִיתָא בְּזוּהָר הַקָּדוֹשׁ (ח"ג קצא). יו"ד נִקְוָה קִטְנָה

וְשַׁחֲרָה דְּלִית בֵּה חִיּוּרָא כָּלְלִי. וְזָהוּ 'עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר', הֵינּוּ שְׂיָהָה לָךְ בְּחִיַּת עֶשֶׂר, בְּחִיַּת יו"ד, בְּחִיַּת עֲנָה, וְעַל יְדֵי זֶה תַּתְּעֹשֶׂר, שְׂיָהָה לָךְ עֶשֶׂר פְּעָמִים

ד. בזוה"ק שם: דלא אתחזיאת מינה אלא זעירו דנקודה חדא, ומאי איהי י', כדין אתכסיא מכל חילין ומשריין דילה, ואיהי אמרת, שחורה אני, דלית באת דא חוורא בגוויא כשאר אתון, ודא שחורה אני כו'. וראה מש"כ רבינו בפרשת בלק ד"ה יזל מים: על דרך דאיתא בזוהר הקדוש (ח"ג קצא, א) על פסוק (שיר השירים א, ה) שחורה אני ונאווה, י' דלית ביה חוורא כלל, פ' היא בחינת ענוה שאין רואה בעצמו שום לובן ומעלה מרוב שפלותו בקרבו.

the letter 'י' and the letter 'י' represents humility. Thus, when the Gemara states "tithe so you will become wealthy," it can also mean "be humble and you will become wealthy."

וְזָהוּ עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר בְּשִׁבִּיל שְׁתַּתְּעֹשֶׂר, רָמְזוּ לְבַחֲיַת עֶשֶׂר, בְּחִיַּת יו"ד, שְׁמַרְמְזוּ לְבַחֲיַת עֲנָה,

Chazal say "Tithe so you will become wealthy" (עשר בשביל שתתעשר). They were also hinting to the notion of 10, represented by the letter 'י', which represents humility. Thus, attaining humility also results in acquiring wealth. This is as we explained above, that one's humility causes Hashem to be humble with the world, so to speak, and bestow wealth and goodness.

כְּדֹאִיתָא בְּזוּהָר הַקָּדוֹשׁ (ח"ג קצא). יו"ד נִקְוָה קִטְנָה וְשַׁחֲרָה דְּלִית בֵּה חִיּוּרָא כָּלְלִי.

As the holy Zohar (vol.III, 191a) states, "the 'י' is a small black dot that doesn't have any white at all," and implies humility, as well as seeing

oneself without virtue (just as the 'י' does not have any white space).

וְזָהוּ 'עֶשֶׂר תַּעֲשֹׂר', הֵינּוּ שְׂיָהָה לָךְ בְּחִיַּת עֶשֶׂר, בְּחִיַּת יו"ד, בְּחִיַּת עֲנָה, וְעַל יְדֵי זֶה תַּתְּעֹשֶׂר,

therefore, means that you should have the attribute of 10, represented by the letter 'י', and be humble. As a result of attaining this level humility, תתעשר, you will become wealthy.

שְׂיָהָה לָךְ עֶשֶׂר פְּעָמִים עֶשֶׂר, הֵינּוּ מֵאָה בְּרָכוֹת,

The double language in the expression עשר תעשר alludes to the idea that one will have 10 times 10, which is equivalent to one hundred blessings of wealth and goodness that are given to the humble.

מה ה' (Devarim 10:12) "What does Hashem your G-d request from you?" The word "מה" (what) represents humility, as when

עָשָׂר, הֵיִינוּ מֵאָה בְּרָכוֹת, כְּמֵאֲמַר חֲז"ל (מנחות מג:): אֶל תִּקְרִי מָה אֶלָּא מֵאָה, הֵיִינוּ עַל יְדֵי בְּחִינַת מָה דְּוִקָּא יְהִיָּה לָךְ מֵאָה בְּרָכוֹת כְּנ"ל. וְכִדְאִיתָא בְּאוֹר

הַחַיִּים (שמות לד, כט) עַל יְדֵי טִיפַת דִּיּוֹ שֶׁנִּשְׁאַר בְּקוֹלְמוֹס, הֵיִינוּ שְׁלֹא כְּתֹב מִשָּׁה עֲנֵנוּ בִּיּו"ד בְּמִילּוּאוֹ, עַל יְדֵי זֶה זָכָה לְקַנְיֵי הוֹד, פִּירוּשׁ דְּאִיתָא בְּכִתְבֵי

ה. בגמ' שם: תניא היה רבי מאיר אומר חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, שנאמר (דברים י, יב) 'ועתה ישראל מה ה' אליך שואל מעמך' [מה ה' אליך וגו', קרי ביה מאה, רש"י].

ו. וזהו שעל ידי יו"ד בחינת 'מה' בחינת ענוה, זוכים ל'מאה' ברכות. וזה לשון האור החיים שם: כי מצינו שמדת הענוה למעלה מכל, כאומרם ז"ל (שיהש"ר א, ט) מה שעשתה חכמה עטרה לראשה שהיא היראה, דכתיב (תהלים קיא, י) 'ראשית חכמה יראת ה'', עשתה ענוה עקב לסנדלה דכתיב (משלי כב, ד) 'עקב ענוה יראת ה'', ומצינו שהעידה התורה על משה שעניו מאוד מכל האדם (במדבר יב, ג), וכשאמר ה' לכתוב הדברים מצינו לו שלא כתב 'עניו' אלא 'ענו' חסרה יו"ד, ואף

Moshe Rabbeinu said (Shemot 16:8) without the letter "ו", "what are we?" Such humility generates one hundred blessings.

כְּמֵאֲמַר חֲז"ל (מנחות מג:): אֶל תִּקְרִי מָה אֶלָּא מֵאָה, הֵיִינוּ עַל יְדֵי בְּחִינַת מָה דְּוִקָּא יְהִיָּה לָךְ מֵאָה בְּרָכוֹת כְּנ"ל.

This is as Chazal teach (Menachot 43b), "Don't read it as מה (what), but rather read it (מאה). As a result of (humility) "מה" you will receive one hundred (מאה) blessings.

The Midrash states: When Moshe wrote the Torah, a little bit of ink remained on his quill. He put it on his head and that is how he received the קרני הוד, rays of glory, which lit up his countenance (as discussed in Shemot 34:30). Why was there extra ink in his quill? The Ohr HaChayim explains that when writing the description of himself that Hashem instructed, Moshe did not wish to fully illustrate himself as an עניו (one who is perfectly humble).

ענו, Therefore, he wrote the word without the letter 'ו'. Consequently, there was a small amount of ink that remained on Moshe's quill. He wiped it on his head and received the קרני הוד, rays of glory.

וְכִדְאִיתָא בְּאוֹר הַחַיִּים (שמות לד, כט) עַל יְדֵי טִיפַת דִּיּוֹ שֶׁנִּשְׁאַר בְּקוֹלְמוֹס, הֵיִינוּ שְׁלֹא כְּתֹב מִשָּׁה עֲנֵנוּ בִּיּו"ד בְּמִילּוּאוֹ, עַל יְדֵי זֶה זָכָה לְקַנְיֵי הוֹד,

The Ohr HaChayim (Shemot 34:29) explains that as a result of the drop of ink that remained on Moshe's quill due to Moshe not writing the word ענו (humble) in its full form including the letter 'ו', he merited to receive the קרני הוד, the glorious rays of light that emanated from his face.

פִּירוּשׁ דְּאִיתָא בְּכִתְבֵי הָאֲר"י ז"ל שֶׁעַל יְדֵי בְּחִינַת גְּאֻנָּה פּוֹגֵם בְּאוֹתִיּוֹת מְלוּי שֶׁל אוֹתִיּוֹת ראשונות של השם,

The explanation for this is found

הָאֶרֶץ יִלְשָׁעַל יְדֵי בְּחִינַת גְּאֻנָּה פּוֹגֵם
בְּאוֹתִיּוֹת מְלוּי שָׁל אוֹתִיּוֹת רְאֻשׁוֹנוֹת שָׁל
הַשֵּׁם, הֵינּוּ מְלוּי יו"ד ו"ד, וּמִלּוּי ה'
אוֹת ה', הֵינּוּ אוֹתִיּוֹת הוֹד', וְעַל יְדֵי

בְּחִינַת עֲנָה שְׁהִי לְמִשָּׁה רַבִּינוּ ע"ה
זָכָה לְשְׁלִימוֹת אוֹתִיּוֹת הוֹד'. יְהִי רַצוֹן
שְׁנִזְכָּה לְקֶצֶת בְּחִינַת עֲנָה, כֵּן יְהִי רַצוֹן
אָמֵן.

זה מן הענוה, ובשכר זה זכה לקרני הוד, כי הפליא ברצונו יתברך, גם ה' הפליא חסדו לו בשנותו מכל האדם.

ז. עיין מחברת הקודש שער יציאת מצרים: והנה כדי להסיר הגאוה יכוין בשם י"ה, כי גאוה גימטריא י"ה, גם מלוי כזה יו"ד ה"י אותיות המלוי שהם וד"ה גימטריא גאוה. וז"ס אשירה לה' כי גאה גאה (שמות טו, א) הן ב' פעמים גאוה הנזכר, כי כל גאוה שרשה בשם י"ה עליונים והגבוהים, כי ה' מלך גאות לבש, וכשאדם מתגאה גורם שהקליפות שאין להם את זה רק בו' קצוות שהם ו"ה יתגאו וינקו מן ב' אותיות ראשונות י"ה. וזה סוד 'והדוד בנדתה' (ויקרא טו, לג), כי אחיזת החיצונים הוא בב' אותיות ו"ה מן והדוד, ועתה אוחזין גם במלוי שם י"ה שהם וד"ה, מנין גאוה, וזהו והדוד ו"ה דו"ה. ועיין עוד בספר חסד לאברהם מעין ד נהר מד.

in the writings of the Arizal, who taught that as a result of arrogance one blemishes the filling letters of the first two letters of Hashem's name.

הֵינּוּ מְלוּי יו"ד ו"ד, וּמִלּוּי ה' אוֹת ה', הֵינּוּ אוֹתִיּוֹת הוֹד',

The filling letters of 'י' are the letters ו"ד and the filling letter of 'ה' is 'י. These "filling letters" of the first two letters of Hashem's name (י' and ה') make up the letters of the word

הוֹד, **glory**, which implies that Moshe's humility caused his face to shine gloriously with הוֹד. This is because Moshe was truly humble and, therefore, the first two letters of Hashem name (along with their filling letters) were complete and unblemished.

יְהִי רַצוֹן שְׁנִזְכָּה לְקֶצֶת בְּחִינַת עֲנָה, כֵּן יְהִי רַצוֹן אָמֵן.

May it be His will that we merit even a small amount of humility. So may it be His will, amen.

Summary: The ideal place for receiving our reward is in Olam HaBa. Nevertheless, we need some amount of reward in this world so we can have peace of mind to serve Hashem. Therefore, Chazal say "tithe so you will be wealthy," which is a play on words (עשו' שתעשר). It is permitted to desire wealth so that one will be able to serve Hashem with serenity.

Chazal also said "tithe so you will not lack" parnassah. However, according to another version they said "tithe so you will lack." In

the former it means the same as above, that one should separate ma'aser in order to merit wealth and be able to serve Hashem with peace of mind. However, the second version, which states that one should tithe in order to experience lacking, actually means that one should tithe so that he will have the peace of mind to be able to perform a successful introspection and realize what he lacks spiritually in order to improve.

One receives the reward for most mitzvot in Olam Habah. However, it is possible to receive reward in this world as well. This can occur through developing one's emunah, which leads to humility, and is rewarded in this world. The reason why a humble person is rewarded in this world is because when a person is humble Hashem also humbles himself, so to speak, and "lowers" himself to associate with this world in order to bestow goodness upon it. Finally, the double expression of עשר תעשר indicates that if one lives with humility, which is represented by the number ten and the letter yud, he will merit to be wealthy and receive one hundred blessings. This quantity is derived from the repetition of the word עשר (tithe), which can also mean the number ten. When multiplied by ten (as is derived from the repetition of the word עשר), the result is one 100. Therefore, one who lives with humility will merit one hundred blessings.